



## دی‌دگاه

موضوع: ضرورت نگاه به هدف در ممنوعیتهای تجاری و سیاستهای تعرفه ای

شماره: ۲۴۹

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۸/۲۳

تهیه و تنظیم: محمد رضا صادقی فروشانی

### توضیح اجمالی:

۱- چند روز قبل معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت در مصاحبه ای اعلام نمود: ظرف روزهای آینده و بعد از نهایی شدن تصمیمگیریها اطلاع رسانی لازم به فعالان اقتصادی (در زمینه نحوه اقدام در رابطه با کالاهای اولویت ۹ و ۱۰ که از جمله کالاهای لوکس و غیر ضروری برای کشور به شمار می آیند) انجام خواهد شد. پس از آن معاون مدیرکل دفتر مقررات و صادرات این سازمان اعلام کرد، این ممنوعیت از دیروز برقرار شده و امکان ثبت سفارش این کالاها وجود ندارد. او به «ایسنا» گفت: قرار است درباره ممنوعیت قطعی واردات این کالاها تصمیمگیری شود اما پیش از نهایی شدن آن، ثبت سفارش متوقف شده است. وی با اشاره به اینکه این ممنوعیت ثبت سفارش ممکن است موقتی یا دائمی باشد، گفت: علت متوقف شدن ثبت سفارش این است که اگر بعدا تصمیم گرفته شد واردات این کالاها به طور کل ممنوع شود، دولت تعهدی برای ثبت سفارشهای قبلی نداشته باشد.

۲- یک هفته بعد در ۲۳ آبان، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت از بازنگری در فهرست کالاهای ممنوعه وارداتی خبر داد و گفت: هم اکنون این بازنگری در حال انجام است و شنبه هفته آینده فهرست جدید کالاهای ممنوعه وارداتی اعلام خواهد شد. این بازنگری بسته به شرایط تولید داخلی آن کالاها و میزان وابستگی کشور به آنها و نیز مصرفی بودن یا نبودن این کالاها است.

۳- معاون پیشگیری و هماهنگی ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، چندی پیش از ورود ۸۰۰ میلیون دلار لوازم آرایشی قاچاق به کشور خبر داد. به گفته وی سالانه حدود ۱.۵ میلیارد دلار انواع لوازم آرایشی وارد کشور می شود که از این میزان به طور متوسط ۱۵۰ میلیون دلار واردات قانونی به کشور انجام می شود که این میزان فقط جوابگوی ۱۰ درصد از تقاضای مصرف کنندگان است. که می توان نتیجه گرفت ۹۰ درصد از واردات محصولات آرایشی و بهداشتی به کشور به صورت قاچاق وبدون ارزش دولتی یا مبادلاتی انجام می شود. او تاکید کرده که تعرفه واردات محصولات آرایشی به کشور بالا بوده و به منظور کاهش قاچاق باید تعرفه واردات کاهش یابد. این نسبتها تا حدودی در مورد گوشی تلفن همراه، پارچه و... نیز صادق است.

### نکات کلیدی:

۱- همانگونه که قبلا نیز ذکر شد، یکی از مشکلاتی که عاملین اقتصادی با آن مواجه هستند، تغییر ناگهانی و همراه با بازنگری بعدی سیاستها است که عاملین را غافلگیر می سازد و برنامه ریزی و سرمایه گذاری های قبلی را بی اثر یا کم اثر می نماید، اگر قرار است ورود یا صدور کالایی خاص محدود یا ممنوع گردد، بهتر آن است که این جهت گیری قبلا اطلاع رسانی و پیش آگهی شود و پس از قطعی شدن بصورت دوره ای به اجرا گذاشته شود.

۲- شاید وضعیتی که اقتصاد و تجارت کشور در آن قرار دارد، آنقدر حاد نباشد که مسئولان اداره کل مقررات صادرات و واردات از خوف آنکه اگر بعدا تصمیم گرفته شد واردات این کالاها به طور کل ممنوع شود، دولت تعهدی برای ثبت سفارشهای قبلی نداشته باشد. ثبت سفارش این کالاها را به یکباره حذف نمایی چرا که می توانستیم برابر روال معمول سنوات قبل، ممنوعیت واردات را پس از معین شدن قطعی کالاها و از تاریخ اظهارات آنها به مبدا ثبت سفارش مشروط و پس از اعلام و تصویب ممنوعیت قطعی، ثبت سفارش همان کالاها متوقف شود. در اینصورت بدون دلیل موجبات ایجاد شوکهای قیمتی، کم فروشی یا احتکار کالاهایی که احتمالا در بازنگری بعدی از لیست ممنوعیت خارج می شوند و همچنین تهییج تقاضاهای کاذب را فراهم نکرده ایم.

۳- با نگاهی اجمالی به کالاهای موجود در فروشگاههای لوازم التحریر، لوازم آرایشی و... توجه به حجم انبوه کالاهای وارداتی چینی، ترکیه ای و... که بخش زیادی از آنها بصورت قاچاق وارد کشور شده است، می توان اذعان نمود که با اعلام ممنوعیت واردات این کالاها به کشور تغییری در روند جاری رخ نداده جز آنکه قیمت این محصولات افزایش یابد و از طرفی با ممنوع شدن واردات قانونی، واردات غیر قانونی این کالاها (نظیر تلفن همراه و...) چون گذشته رونق خواهد گرفت و ممنوعیت واردات قانونی می تواند حجم واردات قانونی را نیز در سبب واردات غیر قانونی بریزد. لذا چنانچه می توانستیم سیاست حمایت از تولید را از طریق مبارزه با قاچاق بر سیاستهای کنترل تقاضا برای ارز اولویت دهیم، حمایت از تولید و اقتصاد مقاومتی را پایدارتر نموده ایم.

۴- بنظر می رسد مشکل اصلی برخی از این کالاها قبل از آنکه مشکل تامین ارز باشد در امکان قاچاق شدن آن توسط قاچاقچیان نهفته باشد لذا شاید تخصیص یا عدم تخصیص ارز و یا ثبت سفارش این کالاها گره گشا نباشد، آنچه مسلم است اینکه واردات غیر قانونی این کالاها تولیدات داخلی را به شدت در معرض خطر قرار داده است و امکان فعالیت سالم را از تولید کننده داخلی سلب کرده است. اینکه کشور امروز به دلیل تحریمهای شدید در مضیقه ارزی قرار گرفته است و باید اقدامی عاجل برای برون رفت از این بحران اندیشیده شود، کاملا درست است اما واردات قانونی بسیاری از کالاها در حالی ممنوع شده است که حجم واردات غیر قانونی چندین برابر واردات قانونی آن است و وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت نیز بارها به این معضل اشاره داشته است.

۵- پیشنهاد بهتر آن که چنانچه می توانستیم جهت اثر بخشی بیشتر سیاستهای اعمال شده (هم در جهت حمایت از تولید داخلی و هم در جهت کنترل قیمتها و حمایت از مصرف کنندگان و هم ملاحظات ارزی) سیاستی چند جانبه تر، بلند مدت تر و اصولی تری را اگر چه دیر بازده تر در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی پایدار اعمال میکردیم و به کالاهایی که ارزشی بالایی در تجارت رسمی دارند متمرکز میشدیم و به جای ممنوعیت شتابزده واردات کالاهایی که حجم اندکی از آنها به صورت قانونی وارد کشور می شود برنامه های جدی برای جلوگیری از واردات قاچاق و خروج ارز توسط قاچاقچیان اندیشیده می شد تا نه تنها قیمتها در بازار تحریک نشوند، بلکه حقوق مصرف کننده نیز تضییع نشده و فعالان تجاری نیز بتوانند در مسیر درست، برنامه های آتی خود را تدوین کنند؟